

РЕШЕНИЕ

№ 21827

гр. София, 31.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 2 състав, в
публично заседание на 03.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгения Иванова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **6316** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 226 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във вр. с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Образувано е по жалба на Д. И. Т. – Х., чрез упълномощен процесуален представител д-р Р. Х., срещу Решение № 2153-21-94/13.04.2023 г. на директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставена без уважение жалбата ѝ с вх. № 1029-21-1339#1/09.03.2023 г. срещу разпореждане № [ЕГН]/1 от 23.11.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, в частта му относно зачетения осигурителен стаж.

В жалбата се иска отмяна на обжалвания административен акт в частта му, с която се отказва да се зачете осигурителен стаж в размер на 17 години и 4 месеца. Твърди се, че с разпореждането неправилно не е зачетен надлежно вписания в трудовата книжка стаж за периода от 01.10.1998 г. до 31.12.1999 г. Претендира се отмяна на решението като постановено в противоречие с материалния закон.

В съдебно заседание и в депозираните писмени бележки са развити доводи за незаконосъобразност на решението. Претендира се присъждане на разноски, за които е представен списък.

Ответникът, в съдебно заседание и в депозираните писмени бележки, поддържа становище за неоснователност на жалбата. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на разноските, претендирани от жалбоподателката.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена за възможността да участва в

производството, не изпраща представител и не е заявила становище по основателността на оспорването.

Административен съд София-град, след като се запозна със становищата на страните и представените по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Между страните не е спорно, че жалбоподателката е подала Заявление от 12.01.2021 г. чрез пенсионната служба на У., получено от ТП на НОИ П., с което е поискала да ѝ бъде отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст. Към заявлението са били представени документи по чл. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, които са относими и необходими за преценката за правото на пенсия.

С оглед на това, че към полученото от унгарската институция заявление не били представени унгарските осигурителни периоди, чрез електронния обмен на социално-осигурителна информация между България и ЕС, същите са изискани от НОИ и на 15.07.2021 г. са удостоверени от унгарска страна посредством структуриран електронен документ (С.) Р 5 000. Българският пенсионен орган е уведомен, че считано от 01.07.2020 г. на лицето е отпусната унгарска пенсия.

След промяна на настоящия адрес на жалбоподателката от [населено място] в [населено място], досието ѝ е прехвърлено в ТП на НОИ С. – град.

След извършени проверки е издадено Разпореждане № [ЕГН]/1/02.03.2022 г., с което исканата пенсия е отпусната в минимален размер до определянето на размера ѝ по реда на КСО.

От жалбоподателката е било заявено, че в периода от 01.01.1996 г. до 31.12.1999 г. е извършвала дейност като управител на ЕТ „Агенция Хан – Даниела Тошмакова“ и се е осигурявала в това си качество. С оглед на това, с писмо изх. № 1023-21-1725/02.03.2022 г. същата е уведомена, че следва да представи заверена осигурителна книжка за периода. В определения двумесечен срок жалбоподателката не е представила изисканата осигурителна книжка, като вместо това е депозирано заявление, в което е обективизирано становище, че редовно оформената трудова книжка, каквато е представена, е достатъчен документ за удостоверяването на трудовия и осигурителния ѝ стаж, включително и за сочения период, в който е била самоосигуряващо се лице.

Предприети са действия за служебно удостоверяване на спорния период, като за целта е извършена проверка от контролни органи на НОИ, резултатите от която са обективизирани в Констативен протокол № КВ-5-21-01235191/11.11.2022 г.(л.126 от адм. д. № 4401/23). Видно от протокола във фирменото досие на ЕТ „Агенция Хан – Даниела Тошмакова“ няма данни за депозираните документи за започване на дейност и за начало на осигуряване на жалбоподателката, както и заявление по чл. 5, ал. 10 КСО за предаване на разплащателни ведомости за начислени и изплатени трудови възнаграждения. Проверяващите са се позовали на чл. 1, ал. 1 и чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от Наредба за общественото осигуряване на лицата, упражняващи свободна професия или търговия, или работещи без трудово правоотношение от 1992 г., според които норми на лицата, упражняващи трудова дейност като ЕТ, осигурителният им стаж и доход се заверяват в осигурителна книжка до 31.12.1999 г. Позовали са се и на Инструкция № 1 от 9 декември 1996 г. за събиране на данни от осигурителите за осигурените от тях лица и самоосигуряващите се лица. В протокола е посочено също така, че в Регистър „Приходи“ в ИС на НОИ няма данни за периоди преди 01.01.1997 г. За удостоверяване на осигурителен стаж и доход за периоди преди 1997 г. следва да

се подадат заявления в стая 118 за заверка на осигурителна книжка. Отново от Регистър „Приходи“ се установявало, че за лицето няма внесени авансови вноски за периода от 01.01.1997 г. до 31.12.1999 г. Тези обстоятелства са мотивирали извод за липса на основание за зачитане на осигурителен стаж и доход на жалбоподателката за периода 01.01.1996 г. до 31.12.1999 г.

Въз основа на констатациите от протокола е прието, че липсва основание да се счита осигурителен стаж и осигурителен доход на жалбоподателката за периода от 01.01.1996 г. до 31.12.1999 г. като самоосигуряващо се лице.

Въз основа на това е прието, че зачетеният осигурителен стаж, придобит на територията на Република България, в размер на 16 години и 1 месец е недостатъчен за придобиване право на лична пенсия за ОСВ. В тази връзка е необходимо сумиране на осигурителните периоди, придобити на територията на България, с тези, придобити на територията на У., поради което размерът на пенсията е определен само в пропорционален размер, съгласно чл. 52, ал. 1, буква „б“ от Регламент на Съвета /ЕО/№883/2004г.

Издадено е разпореждане № [ЕГН]/1/23.11.2022г. (л.130 от адм. д. № 4401/23), с което първоначално определената в минимален размер пенсия е изменена, считано от датата на отпускането ѝ, по реда на чл. 99, ал. 1, т. 2, б. „д“ КСО и е определена в дължимия ѝ размер. Пенсията е изчислена при зачетен осигурителен стаж от трета категория в размер на 16 години и 1 месец, положен в Република България и осигурителен стаж, положен в чужбина в размер на 20 години, 11 месеца и 16 дни и индивидуален коефициент - 0,634.

Разпореждането е обжалвано по административен ред пред директора на ТП на НОИ С.-град, който с Решение № 2153-21-94/13.04.2023г., след като е анализирал относимите разпоредби е достигнал до извода, че макар този осигурителен стаж да е описан в представеното копие на трудовата книжка (л. 21 и сл. от адм. д. 4401/23), длъжностното лице по „ПО“ няма основание за зачитането му, аналогично няма основание за зачитане на осигурителния доход на жалбоподателката по представеното на л. 41 от адм. д. № 4401/23 удостоверение обр. УП-2 № 18/20.01.2005г., с аргумент, че разпоредбата на чл. 41 НПОС изрично посочва начина на установяване на осигурителен стаж и осигурителен доход на самоосигуряващите се лица, каквато за процесния период се явява жалбоподателката. При това положение е приел жалбата за неоснователна и я е отхвърлил в частта ѝ досежно зачетения осигурителен стаж.

Решението е връчено на жалбоподателката на 24.04.2023 г. видно от приложеното на л. 143 от адм. д. 4401/23 известие за доставяне.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира жалбата на Д. Т. - Х. срещу Решение № 2153-21-94/13.04.2023 г. на Директора на ТП на НОИ С.-град за неоснователна, поради следното:

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК Съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган, в рамките на законите му правомощия по чл. 117, ал. 1, т. 1, б. „а“ КСО, съгласно Заповед № 1712/17.08.2015 г. на управителя на НОИ (л. 144 от адм. д. № 4401/23). Решението е издадено при спазване на изискването за форма и на административнопроцесуалните правила за издаването му, поради което не страда от пороци, водещи до неговата нищожност. От

компетентен орган е издадено и Разпореждане № [ЕГН]/1 от 23.11.2022 г., видно от приложената Заповед № 1015-21-247/04.12.2018г. на директора на ТП на НОИ за определяне на длъжностно лице по чл. 98, ал. 1, т. 1 и ал. 2 и чл. 99, ал. 1 КСО (л.132 от адм. д. № 4401/23).

В хода на административното производство не са допуснати процесуални нарушения от категорията на съществените, като акта е постановен в съответствие и с материалния закон.

Фактичката обстановка е правилно установена от административния орган и не е спорна по делото.

Спорен по делото е единствено периода от 01.10.1998 г. до 31.12.1999 г., който се оспорва с жалбата, респ. правилно ли пенсионният орган не го е зачел за осигурителен стаж.

Съгласно §9, ал. 1 от ПЗР на КСО, на която разпоредба се позовава и жалбоподателката, времето, което се зачита за трудов стаж и за трудов стаж при пенсиониране, положен до 31 декември 1999 г. съгласно действащите дотогава разпоредби, се признава за осигурителен стаж по този кодекс.

За спорния период относима е Наредбата за общественото осигуряване на лицата, упражняващи свободна професия или търговия или работещи без трудово правоотношение, приета с Постановление № 120 на Министерския съвет от 3 юли 1992 г., отм. с § 1, т. 2 от заключителните разпоредби на Постановление № 30 на Министерския съвет от 10 март 2000 г.

Съгласно чл. 1, т. 1 от Наредбата осигуряват се за пенсия за изслужено време и старост, пенсия за инвалидност поради общо заболяване, наследствена пенсия или за всички осигурителни случаи, без трудова злополука и професионално заболяване, физическите лица, които упражняват трудова дейност като еднолични търговци, съдружници в търговски дружества, частни земеделски стопани, членове на кооперации и арендатори.

Съгласно чл. 3, ал. 1 задължението за осигуряване за лицата по чл. 1 възниква от деня на започване или възобновяване на трудовата дейност и продължава до нейното прекъсване или прекратяване, а съгласно ал. 2 започването на дейността, нейното прекъсване или възобновяване се установява с декларация, подписана от осигурения.

Според чл. 5, ал. 1 едноличните търговци, частните земеделски стопани и лицата, упражняващи свободна професия или извършващи услуги по регистрация, както и лицата по т. 4 на чл. 1, внасят осигурителните вноски в съответното районно управление "Социално осигуряване", чрез което се извършват и осигурителните плащания.

Разпоредбата на чл. 10 предвижда, че на лицата по чл. 1 се издават осигурителни книжки, в които се вписват направените осигурителни вноски, изплатените парични обезщетения, помощи и месечни добавки за деца. Осигурителните книжки се заверяват за всяка календарна година от съответното районно управление "Социално осигуряване".

След отмяната на незаконното уволнение на жалбоподателката с реш. № 1699/28.12.2001 г. по гр. д. № 2694/2000 г. на ВКС, по силата на чл. 354, ал. 1 КТ е зачетен осигурителния стаж на жалбоподателката за периода до 30.09.1998 г. Периодът след това – 01.10.1998 г. до 31.12.1999 г. следва да бъде удостоверен съгласно действащите към момента норми.

За удостоверяване на осигурителния стаж и доход през спорния период

жалбоподателката е представила Удостоверение обр. Уп-2 изх. № 18/20.01.2005 г. (л.41 от адм. д. № 4401/2023). За този период същата се е осигурявала в качеството си на едноличен търговец, поради което приложими са цитираните по-горе норми от Наредбата за общественото осигуряване на лицата, упражняващи свободна професия или търговия или работещи без трудово правоотношение.

Отделно от това, в Инструкция № 1 от 9 декември 1996г. за събиране на данни от осигурителите за осигурените при тях лица и от самоосигуряващите се лица за провеждане на държавното обществено осигуряване и здравното осигуряване, е посочено, че осигурителите и самоосигуряващите се лица представят в районните управления „Социално осигуряване“ декларации по образец относно трудовия стаж, осигурителния доход и осигурителните вноски (чл. 2).

При анализ на цитираните разпоредби е видно, че по отношение едноличните търговци законодателят е предвидил особен ред за деклариране и удостоверяване на осигурителния стаж и доход. Същите са задължени да декларират в съответното районно управление „Социално осигуряване” началото и всяка промяна на извършваната от тях трудова дейност и да удостоверяват придобитите от тях стаж и доход със заверени осигурителни книжки. От това следва, и с оглед императивния характер на нормите, че от жалбоподателката правилно е изискана заверена осигурителна книжка за времето, през което като ЕТ е била самоосигуряващо се лице и след като такава не е представена, са предприети действия по служебното удостоверяване на спорния период.

В тази връзка от органите на НОИ е установено, че няма данни за депозираните документи за започване на дейност и за начало на осигуряване на жалбоподателката, както и заявление по чл. 5, ал. 10 КСО за предаване на разплащателни ведомости за начислени и изплатени трудови възнаграждения. Липсват също така декларираните данни за трудов стаж, осигурителен доход и осигурителни вноски на основание цитираната Инструкция № 1 от 9 декември 1996г., както и данни по чл. 5, ал. 4 от КСО в регистъра на осигурените лица за времето след 01.01.1997г. Установено е, че в регистър „Приходи" няма информация за внесени авансови осигурителни вноски за лицето за периода от 01.01.1997г. до 31.12.1999г.

Фактът, че жалбоподателката е упражнявала дейност като едноличен търговец с фирма ЕТ „Агенция Хан - Даниела Тошмакова-Ханджиева", не е достатъчен за придобиване на права на осигурено лице по отменения Закон за пенсиите и КСО. На основание чл. 10 от цитираната по-горе наредба, жалбоподателката следва да удостовери правата си с осигурителна книжка, заверена за всяка календарна година от съответното районно управление "Социално осигуряване", в която са вписани направените осигурителни вноски. Такава обаче не е представена. На основание т. 76, б. „и“ от Правилника за прилагане на Закона за пенсиите (отм. 01.01.2000г.) във вр. с § 9, ал. 1 от ПЗР на КСО за трудов стаж по смисъла на Закона за пенсиите се счита времето, през което лицата са осигурявани по Наредбата за общественото осигуряване на лицата, упражняващи свободна професия или търговия или работещи без трудово правоотношение (ДВ, бр. 58 от 1992г.). След като осигуряването не е доказано с надлежно заверена осигурителна книжка, изводът, че този стаж не следва да се счита за осигурителен такъв, се явява правилен (в този смисъл Решение № 2112 от 07.03.2022г. по адм.д. № 8719/2021г., VI отд. на ВАС).

Горното мотивира извод за неоснователност на жалбата и нейното отхвърляне. Решението не страда от твърдените пороци, като е постановено при липса на

съществени процесуални нарушения, при правилно приложение на материалния закон и в съответствие с целта на закона.

Предвид изложеното и с оглед изхода на делото, претенцията за присъждане на юрисконсултско възнаграждение в полза на ответника се явява основателна. На основание чл. 143, ал. 3 АПК на ответника се дължат сторените и своевременно поискани разноски за юрисконсултско възнаграждение, които на основание чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ съдът определя в размер от 100 лв.

Така мотивиран, съдът

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ оспорването на Д. И. Т. – Х. срещу Решение № 2153-21-94/13.04.2023 г. на директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставена без уважение жалбата ѝ с вх. № 1029-21-1339#1/09.03.2023 г. срещу разпореждане № [ЕГН]/1 от 23.11.2022 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, в частта му относно зачетения осигурителен стаж.

ОСЪЖДА Д. И. Т. – Х. да заплати на ТП на НОИ С. – град сума в размер на 100 лв., представляваща разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: